

Referat fra møte i Overvåkingsgruppa, 25. mai 2010

Møtet ble holdt onsdag 25.mai 2011 i Oslo, hos Klima- og forurensningsdirektoratet med oppkobling til Havforskningsinstituttet i Tromsø.

Navn	Institusjon
Arneberg, Per	Norsk Polarinstitutt
Brungot, Anne Lene	Statens strålevern
Braathen, Ole-Anders	Norsk institutt for luftforskning
Fossheim, Maria	Havforskningsinstituttet, sekretariatet
Frie, Anne Kirstine	Havforskningsinstituttet, sekretariatet
Green, Norman	Norsk institutt for vannforskning
Grini, Olle Morten	miljøstatus.no
Jensen, Henning	Norges Geologiske Undersøkelser
Klaveness, Geir	Styringsgruppen
Måge, Amund	Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning
Olseng, Christine Daae	Klima- og forurensningsdirektoratet
Ottersen, Geir	Havforskningsinstituttet, sekretariatet
Pettersen, Camilla F.	Klima- og forurensningsdirektoratet
Schive, Per Wilhelm	Styringsgruppen
Selvik, Ingunn	miljøstatus.no
Skotte, Gunnar	Klima- og forurensningsdirektoratet
Storeng, Anne Britt	Direktoratet for naturforvaltning
Sunnanå, Knut	Havforskningsinstituttet, sekretariatet
Veie-Rosvoll, Brit	Direktoratet for naturforvaltning
Vollen, Tone	Havforskningsinstituttet, sekretariatet

Velkommen, dagsorden, referat fra forrige møte v/ Knut Sunnanå

Møtet ble innledet med gjennomgang av dagsorden. Referat fra møtet 15.-16. Februar ble godkjent uten kommentarer.

Avvik fra arbeidsplanen: Sekretariatet har ikke fått tid til å gjøre noe med overvåkingsgruppens nettside. Overvåkingsgruppens nettside utsettes til neste møte.

Orientering om nytt mandat v/ Per Schive fra styringsgruppen

Nye mandater for Overvåkingsgruppen, Risikogruppen, Faglig Forum Barentshavet og Faglig Forum Norskehavet er under utarbeidelse. Overvåkingsgruppens medlemmer fikk disse

tilsendt på e-post dagen før møtet. Bare overvåkingsgruppes mandat ble detaljert gjennomgått på møtet. Følgende punkter ble presisert:

Antall deltagende institusjoner

For risikogruppen er antall deltagende institusjoner redusert. Dette gjelder ikke for overvåkingsgruppen, heller motsatt. Overvåkingsgruppen ble oppfordret til gå igjennom utkastet til mandat og legge til institusjoner dersom noen er glemt i utkastet.

Utvidelse av omfang

Overvåkingsgruppen har tidligere jobbet mot Forvaltningsplan Barentshavet/Lofoten, men skal nå også jobbe mot Norskehavet og Nordsjøen. Det er viktig at overvåkingsgruppen er aktivt inne i det pågående Nordsjøarbeidet.

Rapportering

Overvåkingsgruppen skal sørge for årlig oppdatering av miljøstatus.no, mens hovedrapporteringen til styringsgruppen skal ha en to-årig frekvens med rapporteringsdato 15. april. Overvåkingsgruppen skal i tillegg rapportere årlig arbeidsplan til styringsgruppen.

Styringsgruppen ønsker ikke at hovedrapporteringen skal være en stor, vitenskaplig rapportering, men at det skal være en anledning for tilbakemeldinger, kommunikasjon og synliggjøring av aktiviteter. Overvåkingsgruppen mener at hovedrapporteringen bør være mer grundig, helhetlig og overordnet enn den årlige rapporteringen til miljøstatus. Schive poengterte at mandatet er romslig, og oppfordrer overvåkingsgruppen til å finne en form som fungerer, både for miljøstatus og for den vitenskaplige vinklingen.

Når det gjelder den årlige oppdateringen av miljøstatus.no har overvåkingsgruppen full frihet i forhold til samordning av ulike typer rapportering hos miljøstatus dersom dette er hensiktsmessig.

Økonomi

Det følger ingen ny finansiering med det nye mandatet. Overvåkingsgruppen skal ha fokus på identifisering av kunnskapshull og utviklingsoppgaver, mens finansiering til å sette i gang arbeid må komme fra andre kilder.

Deltagelse på Faglig forums møter

I mandatene til Faglig Forum står det at leder og sekretær fra overvåkingsgruppen kan møte som representanter ved Faglig Forums møter. Sekretariatet ønsker at ordlyden er mer åpen, for eksempel "leder og sekretariat". Schive mener det bør være greit, men poengterer at den som møter skal representere overvåkingsgruppa, ikke sin institusjon.

Videre prosess

Styringsgruppen er åpen for innspill fra overvåkingsgruppen, da spesielt i forhold til hovedrapporteringen, for eksempel forandring av tidspunkt for bedre tilpassing til

rapporteringer i Faglig Forum, eller alternerende årlig rapportering for Barentshavet og Norskehavet for å lette arbeidsbelastningen.

Sekretariatet setter igang en rask prosess hvor medlemmene kan komme med forslag til endringer i mandatet. Et endelig innspill fra gruppen som helhet sendes styringsgruppen innen 10. juni.

Christine Daae Olseng fra Klif hadde følgende tillegg til referatet:

MD

- Utfordring at det ikke er lagt opp et fast oppdateringsløp for forvaltningsplanarbeidet. For Barentshavet er ikke neste oppdatering satt kun at den skal oppdateres i 2020
- Gruppen er ikke ment å erstatte kontakten mellom institutter/direktorater og deres respektive departementer men er ment som en ”ekstrakanal”
- Vil ta inn innspillene fra evalueringen som er gjort i Bhavet når Nordsjøen er ferdig
- Det kom spørsmål om forventninger og ressurser ift følgende punkt i mandatet ”Bidra til utvikling av overvåkingsystemer og overvåkingsmetodikk for norske havområder”
MD svarte at de ikke ser for seg at gruppen skal drive utviklingen, men melde inn kunnskapshull

Kommentarer fra gruppen:

- Forholdet til internasjonalt arbeid er ikke nevnt annet enn forholdet til Russland.
- Mandatet er klarere i forholdet til N-R miljøsamarbeid
- NGU mangler på listen over deltagere
- Rom til den aktiviteten vi driver med
- Utfordring å finne gode rapporteringsformer

Orientering om miljøstatus.no og redaksjonell policy v/ Ingunn Selvik og Olle Morten Grini

Presentasjon av miljøstatus.no

Ingunn presenterte miljøstatus.no, fortalte om portalens bakgrunn, målsetninger og oppbygging, og kom med forslag på hvordan overvåkingsgruppens arbeid kan plasseres og lenkes til på best mulig måte.

Miljøstatus vil kunne hjelpe sekretariatet med språkvask av indikatorer, og de har en mal for grafikk/figurer som hjelper til å gi sidene et enhetlig preg.

Miljøstatus ba også om hjelp fra overvåkingsgruppen til å skaffe gode bilder til illustrasjon av indikatorene.

Miljøstatus legger automatisk lenker i tekst, og ber om at andre lenker som er aktuelle blir oppgitt. De kan også legge inn bokser med definisjoner og faktabokser ved behov.

Test av hvor vanskelig vi skriver

Ingunn tipset om språkrådets nettside hvor man kan gjøre en automatisk analyse av hvor "vanskelig" teksten er ("Språkrådets liksberegner") <http://www.sprakradet.no/nb-no/Klarsprak/Verktoy/Skriverad/Liksberegner/>. Miljøstatus tekster er som regel i kategorien "middels vanskelig".

Rapportering

Det ble diskutert om rapporteringen kan spres utover året, på de tidspunkt som er mest optimalt for de enkelte indikatorene. Overvåkingsgruppen var tilbakeholden, men mente det kan være aktuelt å fordele oppdateringen mellom de tre årlige møtene.

Overvåkingsgruppen poengterte at i tillegg til den "enkle" rapporteringen av indikatorer er det også behov for å rapportere temakapitler, vurderinger mm. Indikatorene bør vinkles mot et bredt publikum, mens temakapitler etc. må kunne vinkles mer mot forvaltningen.

Overvåkingsgruppen ønsker at miljøstatus utvikler en rapportgenerator som enkelt lager en rapport av alle indikatorene.

Gjennomgang av indikatorer og evalueringskapittel (Barentshavet) som skal rapporteres til miljøstatus.no v/Tone Vollen og Knut Sunnanå, sekretariatet

Sekretariatet orienterte om statusen på indikatorer for Barentshavet. På møtedagen regnes 30 av de leverte indikatorene som "Fungerende", hvorav 14 indikatorer anses å være "Velfungerende". Seks av de leverte indikatorene anses fortsatt å være "Under utvikling". I tillegg var det fire indikatorer som ikke var rapportert, men som kommer i løpet av året. Fire indikatorer regnes som "ikke fungerende": "Planteplanktonbiomasse ved iskanten", "Forurensning i grønlandssel", "Forekomst av fremmede arter" og "Utbredelse av korallrev og svampsamfunn".

Til neste møte i overvåkingsgruppen lager sekretariatet en mer konkret rapport som påpeker hva som er problemene med indikatorer som ikke fungerer, hva som gjøres med indikatorer "under utvikling" og hva som kan gjøres for å optimalisere allerede fungerende indikatorer.

Godkjenning av de enkelte indikatorene gjøres etter møtet. Overvåkingsgruppen gir sekretariatet skriftlig tilbakemelding på feil og mangler i indikatorene, med frist en uke etter møtet. Det skal bare kommenteres på faglige svakheter, ikke på språk. Dersom det ikke kommer noen tilbakemelding, regnes indikatoren som godkjent.

Likeledes sendes oppsummeringen av indikatorene (kapittel 5.2) ut til gjennomlesing av gruppen. Det gis en ukes frist for tilbakemelding.

Evalueringskapittelet (kapittel 5.3) ble gjennomgått under møtet. Det er ønskelig at kapittelet framstår mer som et samlekapittel med fokus på generelle konklusjoner. Dette gjøres ved å forenkle tekst, ha et lavere detaljeringsnivå og ha fokus på å beskrive trender.

Ansvar for bearbeiding av tekst fordeles som følger:

Forurensning:	Christine Daae Olseng
Kongekrabbe:	Jan Sundet/Lis L. Jørgensen, deretter Anne Britt Storeng
Rødliste:	Anne Britt Storeng
Sjøpattedyr:	Anne Kirstine (Stine) Frie
Fiskebestander:	Knut Sunnanå
Plankton:	Jan Erik Stiansen
Havklima:	Geir Ottersen

Den ferdige teksten sendes til slutt ut til gruppen for godkjenning.

Følgende saksgang skal følges ved publisering av indikatorer:

- Sekretariatet bestiller indikator fra forfatter
- Ved behov gjør sekretariatet en jobb for å sammenstille komplekse indikatorer etter at disse er mottatt fra forfatterne, evt sender uferdige indikatorer tilbake til forfatterne
- Indikatorene godkjennes av overvåkinggruppen
- Indikatorene sendes til miljøstatus som foretar språkvask og tilrettelegging av figurer/grafikk
- Den ferdige indikatoren sendes tilbake til forfatteren for endelig godkjenning
- Indikatoren publiseres av miljøstatus.no

For å øke oppmerksomheten rundt overvåkingens arbeid ble det uttrykt ønske om at det skal lages en pressemelding i forbindelse med publiseringen av indikatorene/evalueringen, separat for Barentshavet og for Norskehavet. Sekretariatet tar kontakt med miljøstatus for å se hvordan dette kan gjøres.

Gjennomgang/orientering om framdrift: indikatorer, evalueringskapittel og temakapittel (Norskehavet) som skal rapporteres i miljøstatus.no v/Tone Vollen, Knut Sunnanå og Geir Ottersen, sekretariatet

Sekretariatet gav en orientering om statusen for arbeidet med indikatorer for Norskehavet. På møtedagen var det levert 15 fungerende indikatorer, hvorav ti regnes som "Velfungerende". Ytterligere ti indikatorer skal bli levert i løpet av året. Sekretariatet har fått tilbakemelding om at to indikatorer ikke kan leveres (dvs. er i kategori "Fungerer ikke") på grunn av datamangel ("Romlig fordeling av sjøfuglsamfunn" og "Romlig fordeling av hvalsamfunn").

Status for tolv indikatorer var ukjent for sekretariatet før møtet, men det ble klart at mange av disse kunne leveres i løpet av året. Sekretariatet følger opp dette.

Innholdet i fire forurensningsindikatorer trenger å defineres, og dette arbeidet settes i gang etter møtet.

Det ble påpekt at flere av institusjonene har brukt det meste av sine ressurser på rapportering til Barentshavet, og derfor vil få problemer med levering på Norskehavet.

Det ble påpekt at siden vi nå også skal rapportere på Norskehavet og senere også på Nordsjøen er det mulig at noen av indikatoren i Barentshavet/Norskehavet, evt. at vi må ned i frekvens på målinger el.l.

Siden strukturen på evalueringskapitlene bør være noen lunde lik vil overvåkingsgruppen vente med å skrive ferdig evalueringskapittel på Norskehavet til vi vet hvordan evalueringskapittelet på Barentshavet fungerer i miljøstatus.no. Dette vil vi kunne få tilbakemelding om på møtet i oktober.

Det har ikke kommet mange innspill på temakapittelet for Norskehavet. Det regnes derfor som ferdig og sendes til miljøstatus som har etterspurt det.

Oversikt over feltaktivitet og status på rapport om koordinering, v/Anne Kirstine Frie, sekretariatet

Et notat er skrevet, og vil bli distribuert til gruppen. Hovedpunktene i notatet ble presentert på møtet. Samarbeidet med FRAM-senteret og norsk-russisk initiativ ble vektlagt.

Sekretariatet etterlyste en konkretisering av hva en eventuell videre rapportering skal inneholde, og hvordan det skal jobbes videre. Overvåkingsgruppen ønsket at arbeidet skal resultere i en offentlig tilgjengelig rapport, publisert i en rapportserie. Arbeidet må begrenses til det som har relasjon til indikatorer og forvaltningsplanarbeid, dvs. en kartlegging av den type feltaktivitet som vil være aktuell for innsamling av og for oppfølging av aktuelle dataserier. Overvåkingsgruppen mente det var viktig å fokusere på å få institusjonene til å fylle inn de utsendte skjemaene.

Det ble diskutert om det også ønskelig med oversikt over hvilke data som finnes, uten at det ble tatt noen avgjørelse på dette.

Status framdrift: Arbeidsdokument om statistikk i indikatorer, v/Knut Sunnanå, sekretariatet

Sekretariatet arbeider med saken og har et konsept som kan presenteres på neste møte.

Felles norsk-russisk overvåking (Hav-3) og EUs Marine Strategy Framework Directive, v/Per Arneberg

Det ble orientert om prosjekter under den felles nors-russiske miljøkommisjonen sin havmiljøgruppe der det er et stort fokus på utvikling av en russisk forvaltningsplan for Barentshavet. Ett av prosjektene dreier seg om utvikling av et felles overvåkingssystem med felles forståelse av bruk av indikatorer. Det skal arrangeres et møte i Russland i november og det er ønskelig at overvåkingsgruppen deltar og bidrar med innspill i dette prosjektet.

Orientering om indikatorarbeidet i Nordsjøen, v/Christine Daae Olseng

Arbeidsgruppen som har ansvaret for å foreslå indikatorer for forvaltningsplanen for Nordsjøen og Skagerrak startet opp arbeidet i mars i år. Gruppen har til nå jobbet med en tolkning av mandatet, rammer for indikatorsystemet og definisjoner. Det er et behov for bedre definisjon av ”indikator”.

Arbeidsgruppen ønsker å inkludere påvirknings- og effektindikatorer der det er mulig, ikke bare tilstandsindikatorer. Her vil resultatene fra overvåkingsgruppens workshop i 2010 være et viktig innspill. Det vil være naturlig å samarbeide tett med overvåkingsgruppen i utviklingen av disse, da det også inngår i overvåkingsgruppens planer å inkludere påvirknings- og effektindikatorer i indikatorsystemet.

Arbeidsgruppen planlegger å sende ut oppdrag til faginstitusjoner og til sektorene før sommeren. Frist for tilbakemelding vil settes til slutten av september. Det legges opp til et større møte i oktober der en skal se innspillene i sammenheng og gjøre en vurdering om noe mangler.

Det er ønskelig med en god dialog mellom arbeidsgruppen og overvåkingsgruppen i dette arbeidet. Sekretariatet i overvåkingsgruppen vil holdes oppdatert. Christine orienterte kort litt om hvilke konsekvenser havstrategidirektivet vil ha for gruppens arbeid, og fortalte kort at prosjektet ”Harmony” som er et samarbeid mellom Sverige, Danmark, Tyskland og Norge for å teste ut verktøy for å vurdere tilstanden i Nordsjøen i forhold til eutrofiering, biomangfold og forurensning.

Eventuelt

Sekretariatet setter opp arbeidsplanen videre og sender denne ut til gruppen for kommentarer og godkjenning.

Neste møte

Neste møte vil bli arrangert 20. oktober 2011 i Tromsø, med video til andre lokaliteter.

Tromsø, 1. juni 2011

Tone Vollen (referent)